



РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVÉT

річник VII. число 64., януар 2009
VII. évfolyam 64. szám, január 2009

Руздвяна выставка дітського рисунка у резиденції ВРМС



Выставка Ивана Манайло у галереі Йожефвароша



На убкладці: робота Ивана Манайло "Колядники" 2005 р.



Руздвяні роздуми

*Резолюція зо засідання Світової Ради Русинув.
Будапешт*



Руздва́ні роздумы

„Чекаву Руздово, обы быти уедно из Исусом!”

Я так чувствую, ош сися фраза є выраженієм сяткованя Руздва діла каждого віруючого чоловіка.

Из ним стрітяться наші діти, онуки из сіяючими очами, Его видиме у пламені руздвяных свічок. Вун усміхаться нам у лицах наших близьких, радуєся из нами на Сятый Вечур.

Сисю стрічу Вун сам хоче. Може мало поетично, айбо напавду можемо уповісти, ош Исус любив бы, обы ищи раз у Руздвяну нуч народився у каждому серцю. Кидь приймеме Его у своє серце, то у нашому животі зачнеся такой період, котрый завершує чеканя: мы перестанеме журитися, боятися, найдемо путь до щастя. Бо Исус завто прийшов ид нам, обы прекратити нашу боязнь и зробити нас щасливими.

У Сятому Писанію є єдна часто повторяюшася фраза: **„Не бойся! Не бойтєся!”** По мненію научникув сися фраза є майбульш часто стрічаюшова у Бібліи.

„Не бойтєся, пастырі! - восклицавуть Ангелы у Бетлегемській ночи: „Мы принесли вам радостну вість, днись народився Исус Христос – спаситель!” *Се є головным Руздвяным посланієм діла каждого вірника: „Не бойтєся!”*. Добрі паде чути сисі слова, бо кидь напавду запозирати у наше серце, наші душі, то треба признати, ош наш живот дуже часто наповнений боязнью. *Боимєся вуд Бога*. Мы видиме у ньому лем строгого судію. Часто думаєме, ош Вун строго слідить и осуждає наші недостойні поступки. Завто часто стараємеся не думати про Бога, исключити Его из нашего живота. *Боимєся вуд смерти*, вуд стрічі из нив. *Боимєся вуд людей*. Не довіряєме єден другому. *Боимєся уповісти правду*, бо не знаєме, кто коли и де може сим на зло потребити. Завто стаєме лицемірами, дволикими. Отдаємеся єден вуд другого. Не маєме часу діла ближнього, не бесідуєме. Выдумалисьме и новый термін діла сього: „отчужденіє”. И дійствительно, стали сьме чужими. Не можемо приблизитися єден до другого из открытым серцем, открытов душов.

Боимєся вуд самых себе. Як тяжко можемо думати про головні вопросы живота: вудки є сьме, чого живеме, што буде из нами пусля смерті. Постоянно глядаєме роботу, занятость. Одурманюєме себе диков музыков, алкогелем, у послідні часы ищи и наркотиками, лем обы не треба отвічати на поставлені вопросы.

Атмосфера боязни уже заразила и наших дітей. У сую, повнуй боязни жизни, Бетлегемський Ангел восклицает: „Не бойся! Не бойтєся!” Та ци може быти безбоязненный живот? Айно, кидь дозволиме, обы у серцю нашому изась народився Исус Христос. Діла того, обы сесе сталося, треба лем єдно условіє: треба додержати и слідовати Его

ученію. Вун дуже серйозно наказовав слідуєшое: „Кто любить мене, тот послїдує моему ученію. И Бог Отец буде любити его.”

У серці того чоловіка, котрый придержуєся ученія Исуса Христа, Вун поселиться, и каждый день такого чоловіка буде Руздом. Чоловік, котрый має у своєму серцю Исуса Христа, *не боїтєся Бога*, бо знає, ош Вун є нашим Небесным Отцом, Отцом, котрый чекає на своих дітей.

Чоловік, котрый має у своєму серцю Исуса Христа, не боїтєся вуд ближнього. Вун знає з Христового ученія, ош чоловік чоловіку є братом. Из його помощью треба увидіти у каждому тоті цінности, тоту красоту, тоту доброту, позад котрых мож и треба полюбити каждого. Кидь допустиме Исуса у своє серце, тогды будеме мочи напавду, вуд щирого серця перебачити ближньому, можемо быти терпеливыми и до тых, котрі є недоброжелательні из нами.

Из Исусом у серці не будеме боятися вуд себе. На основаніи Евангелія Христова можемо дати отвіт на основні вопросы бытія. Из Исусом у серці мы не будеме боятися смерти, бо знаєме, ош смерть є не што иншое як возврат ид Богу, котрый дасть нам вічноє Благословленіє и щастя. Евангелісты проповідувуть, ош Марія завто породила Сына Божого у хліві, бо „не было другого міста на салаші!...” Айбо кидь мы дали місто Исусу у своєму серцю, тогды ушыток наш живот стане сятюм Рождества, тогды и Бога признаєме Отцом Небесным, тогды приймеме и даме любовь ближньому. *Сесе и є настоящим дарунком Руздва*.

Др. И. Прегун

Переклала (скурчено) **др. М. Лявинец**

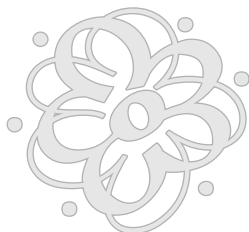
Вінчованя

Завтра по старому стилю християнський світ отмічає Новый Рук. На Новый Рук у русинських селах и варошах звикли вінчовати. Ходять из хыжі до хыжі, вінчувучи газдам: на тот Новый Рук, дай вам Боже Щастя, здоровля у вашуй хыжі, из свойов жонов и из цілов родинов вам вінчуєме здоровля у сую хыжі. Дай Боже здоровля газді у сую хыжі. Має чотыри волы, оре землю, сіє пшеницу, кладе снопочки, має коровы на чотыри шоры. Має золотый стул, а на столі кришталеві мисы, у них три жовті чаші, у первуй - яра пшеничка, у другуй - зеленое винце, а у третюй - багряное пивце. Пивце пану газдови, обы ся напив и здоровый був из свойов газдынїв и усїв челядинов.



*Вінчую вам, вінчую
На щастя, на здоровля,
На тото Боже народжіня,
Жебы сте мали од пана Бога ласку,
Од люди приязнь
А од панів покій,
Дай Боже щестя!*

*Вінчую вам, вінчую
Жебы вам Панбіг поміг
Тоты шьватка щасливо пережити
А новых шя дожити
З меньшими гріхами,
З векшом радостём,
З Божом милостём,
Дай Боже щестя!*



*Вінчую вам, вінчую
Щасливый Новый рік,
Жебы ця вам гродила пшениця і біб,
Сніп при снопі,
Копя при копі,
Віз при возжі,
Газда меджі возами,
Як мішиця меджі звіздами.*

*Вінчую, вінчую,
На пецу колачі чую,
Дайте мі єден скоштувати,
Буду вам довго вінчувати.*

*Вінчую вам, вінчую,
Жеби ся вам коні доїли а волы телили.
Жебы вам когуты яйця носили, а коцуры курята
водили,
Жебы вам коровы по пятеро ягнят мали,
Жебы шя вам дівки попереспавали.*

Руздово у Уйбуді!

Сёго року у Будапешті Руздово сятковалося назад у ХІ районі. За уже, мож казати, традицієв, испершу був Сяточный Руздвяный концерт из участєв Візантійського Мужського Хора имени Сятого Єфрема, а пак колядованя и коштованя сяточных страв. Испершу ся видить, ош сесе обычное міропрятіє, которое проходит каждый рук, традиціонно, и нич нового не станеся. Айбо сёго року сесе сято было не таким, ги звикло быти. На сись раз оно носило у собі чось новое, необычное, якусь загадку...

Концерт проходил у Церкви Мадярських Сярых. Сесе модерна, нова римокатолическа церков, котра открывать свої дїля всїх тых віруючих (дїля віруючих разных віросповідань), у котрых не є свої фары. Так, як у ХІ районі не є греко-католической церкви, депутаты Уйбуды дораховали вступити у контакт из священником сїї фары. Отець Габор Ейчі дуже ся зрадовав тому, ош мы ся заголосили у нєго, бо уже чув про русинское самоуправленіє ХІ района и самоуправления других районув. Од нєго дозналам ся, ош первый камінь сїї церкви був закладеный у 1995 році. Испершу будованя її плановалося на Всесвітню выставку (ЕХРО 1996), де она мала бы фунговати, як ватиканський павільєн и лем пудніше мала достати статус церкви. Айбо



выставка не отбылася, и позад того план будованя змінився. Приближався Мілленцетенаріум, и правительство Мадярщины дораховало, ош треба бы воздвигнути достойный памятник таким сятым и блаженным, котрі мавуть якоєсь отношеніє до Мадярщины. Так доля церкви нараз

ся урішила. Идея была не лем у тому, обы побудовати церквоу во славу Сярым, а й позбєрати реліквії Сярых и зробити з того сакралну выставку. Монашка Марія Пушкелі зобрала повно матеріала про великомученикув, котрі авадь исторично, авадь генетично тычуться Мадярщины. У кунці довгої лішты, котра веде нас у далекое минулоє, аш у 1053 рук, де упоминаться имя Новоторгського отшелника Сятого Єфрема (Новгород) мож утямити и имя, нам усім знамого сященномуче-

ника Теодора Ромжи (1911-1947 рр.). „Коли вы ся у мене заголосили - , казав отець Габор Ейчі, - то я дуже ся зрадовав, бо чув за вашу книжку „Священномученик Теодор Ромжа” - (автор отець Ласло Пушкаш, отвітственный за выданя Др. Янош Сабо. Выдали Столичное Меншиновое Самоуправленіє Будапешта и РМС Йожефвароша, 2008) – и мы якраз глядаєме когось, ко муг бы нам помочи достати якусь реліквію уд епископа у нашу колекцію.” Уяснилось, ош од того як побудовали





церков, позбєрали уже 9 реліквій из вшелияких кунцов свѣта. Пак отець Габор Ейчї попросив нас (русинську общину) обы мы помогли му найти и привезти у Мадярщину офіціалным путѣм даяку реліквію епископа Теодора Ромжи. Сєся просьба діла нас є честѣв и майже сєсе и не случайно ош так ся стало.

Названием сяточної музыкалної композиції было „Арфы Сятого Духа”. Мало ко знає, ош нами так знамый и любимый Візантійський Мужський Хор носит имня сірійського церковного писателя и поета *Сятого Ефрема (306-373pp.)*, котрого за красоту стихоскладованя прозвали Арфов Сятого Духа. Ёго стихи, літургії, церковні гімны рахувуться майліпшыми давнѣхристїанськими памнятками. Їх и до днись співавуть у літургіях восточного обряда. Завто, задумка хормейтера Томаша Бубно была указати своєрудное вандрованя по словянським церковным співам тых народув, котрі и нинї держаться традиціонного церковно-словянського літургійного співаня. Програма концерта ділилася на двї части. Испершу прозвучали літургійні творы класичных композиторув, таких ги: М.Глінка „Иже Херувиме”, П.Чайковський „Святий Боже”, С.Рахманінов „В молитвах неусыпающую Богородицу”, И.Бокшай „Отче наш”, „Хвалите Имня Господне” и много других. У другуй части сяточного концерта прозвучала премєра оброботок традиціонных колядок (оброботки Томаша Бубно), таких ги: „В Віфлєсмі новина”, „Нова радість стала”, „Пасли овци пастырі”, „Народився Иисус Христос” и другі у исполненію оперної співачки Тюнди Сабокі (сопрано), котра не позиравучи на то, ош не знає по-русинськи, ушыток репертуар проспівала по-нашому. Тюнде Сабокі сєго рока за исполєніє ролі Леоноры у єдиной опері Йоганна Себастьяна Баха „Фіделіо” была обявлена „Голосом оперы 2008 рока” у Мадярщині. Она жиє и робить у Австрії, у

Зальцбургу, и у Мадярщину приїздить лем на окремі приглашенія. Чекається, ош даякі из новых рудвяных оброботок потрафлять у новый КД Мужського Візантійського Хора имени Сятого Єфрема „Візантійська Душа II.” („Byzantine Spirit II”), котрый планувань выдати веснов сєго рока. Из новов программ у осєни хор рушать на турне по Европі. Пусля сяточної концертної программы гості и члєны хора уєдно вечеряли, а пак годинами колядовали.

Айбо у чому была загадка сєгоручного Рудва? Чому оно из єдного бока было таким ги усе, а з другого бока, все-таки было якимсь иншаким? Перепозіруючи ищи раз шорики сєго репортажа, перед нами умалѣвуєся цілый екскурс нашої глибокої, мудрої культуры, котра переплітаться из другими культурами, исторіями и так далше. Чєстованный читатель! За сєсь короткий час, доки читавись сю статю, про Рудво русинув у Будапєштї, ты пройшов великий путь: вандровавись як у часовому, так и у географічному полюсах. Познакомивсь из вшелиякими людьми и судьбами, исторія авадь живот котрых якось ся сплєли из нашов культур. Майже у сєму?!

Илона Андрашко



Про Общество св. Василия Великого



Общество св. Василия Великого было закладено у Ужгороді. Датов основанія є 11 сєптембра 1866 рока. Основатєлюв Общества было 44 чоловіка, а у члєны записалося 304. Первым председатєлѣм був выбранный великий будитель, політик и ученый Адольф Добрянський, а у руководстві были такі вызнані представитєлі русинської інтелігенції, як публіцист и будитель Іоанн Раковський, каноник Пряшовської єпархії Владимир Ладомирський, ректор Ужгородської богословської семінарії, проф. И. Мондок, писатєлі А. Павлович, А. Кралицький, А. Митрак, журналісты Ю. Игнатков, В. Кимак. Окремішньов особєностю закладатєлюв Общества было привлєчєніє у його ряды житєлюв из ушытких верств - и простых людєй, и преставитєлюв духовєнства,

інтелігенції. Ушыткі осознали тот важный момент, были забыті соціалньї розділы, бо каждый чувствовал себе науперед русином. Каноник Пряшовської єпархії В. Ладомирський раховав організації Общества цілонародным и діла обох культурных центрив Пряшова и Ужгорода - сятюм карпатських русинув. У Уставі Общества, головнов ціллю його было составленіє и выданя книжок діла школ, новинок и часописув, котрі бы своим содержанием мали влияніє на духовное розвїтїє русинув. Общество св. Василия Великого, як продолжатель літературного заведєнія Пряшовського, закладєного А. Духновичом, из честѣв выполняло свою задачу. Дїла народных школ были выдані учебники. И. Раковський выпустил 3 учебники: Арифметику у двох частях, Краткую и



всеобщую географію и Руську граматіку на мадярському языку. Крім того вийшли: Граматика письменного руського языка Кирила Сабова, Зборник творів руських писателів К. Сабова (у поезії и прозі), даліе Всемирна історія В. Вальковського, Наука и віра І. Артима, Букварь, котрый составив А. Попович. Діла народных бібліотек Общество выдало книжки А. Кралицького „Іван и пиявка”. Общество выдавало и місяцесловы. Первый місяцеслов был составленный ищи А. Духновичом у 1850 році. До 1867 рока місяцесловы выходили не періодично, лем вуд 1867 рока, дякувучи старанням Общества, місяцесловы выдавалися каждый рук. Зачинавучи вуд 1902 рока, календарі ся выпускавуть у видавательстві Унг у Ужгороді, а у Пряшові їх выдає професор греко-католицької учительської семінарії І. Кизак.

У період 1915-1917 рокув выходили місяцесловы и новинки: Наше Отечество, а у Пряшові календарь выдавав Союз руських жун.

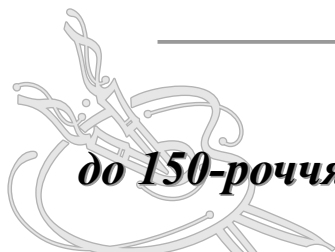
Обществом выдавалися новинки и журналы: Свет, редакторами котрого были: К. Сабов, Ю. Игнатков. В. Кимак и накониць А. Митрак. Перві руські новинки у Австро-Мадярщині выходили у 1850 році за гроші тогданької влади. Мали именованя: Вестник для русинов Австрійской державы. Выходили у Лембергови, а пузнійше - у Відню. Сполупрацівниками тых новинок были наші краєне: А. Духнович, А. Гомічков, К. Надь, І.

Раковский и други. У 1871 році Общество выдає вмісто Світа - Новый Світ, В. Кимак выдає юмористичный журнал „Сова”, котрого вийшло лем пять номерув. У 1872 році виданя Нового Світа было остановлено, а вмісто нёго у 1873 році Н. Гомічков выдає часопис Карпат, котрый выходив до 1886 рока. Вуд того часа Общество не мало свуй духовный орган, лем Є. Фенчик выдає новинку „Листок” из 1885 до 1903 рока, што частично дополняло тот недостаток. У 1891 році Є. Фенчик выдає Додаток к Листку, направленный на широкий круг читателей. Одновременно у Будапешті зачали выходити державні новинки по-руськи „Неділя”, котру выдавало мадярське міністерство земледіства. У 1897 році Общесто В. Великого выдає новинки Наука, редактором котрых был Юліус Чучка (псевдонім М. Врабеля), віце-директор Богословської семінарії у Ужгороді. Новинки выходили на русинському карпатському языку, айбо правопис был етимологічний, и аж по Первой світовуй войні новинки перейшли на фонетичный правопис.

Шкода, ош Общество св. Вас. Великого не из свої вины, а позад давлєнія мадярського міністра Апонія мусило прекратити свою хосенну и плодотворну роботу у 1902 році.

Мгр. Гавриїл Бескід

(*„Культурно-освітні общества”*)



Імре Ревес

**до 150-роччя из дня рожденія знамого художника
1859-1945 рр.**



Фамілія Ревес є доста знамов на території Мадярщини. Общеизвѣстным є историк и богослов Імре Ревес. Не менше извѣстным є Імре Ревес - художник, котрый родився 21 януара 1859 рока у Шатораліойугелі Земплинської жупы. Дітські роки будущего великого художника пройшли у Севлюши на Подкарпатю, куды перебралася родина Ревесув. У Севлюши Імре Ревес провюв и послідні роки свого житя.

Майпервым учителѣм Імре Ревеса был мадярський художник - педагог Гріпенкерл, котрый нараз отмітив його талант. Проучившись даякий час у Будапешті, Ревес переїзжає у Сату-Маре, де учиться у Каролі-



„Жунська постава”

ны Пални. Она тоже оцінила талант молодого художника и усяко його поддержовала. 1875-1877 роки Ревес учився у Леопольда Мюллера у Віденській Академіи Искусств. За єдну из своих первых великих работ „Первый вопрос” вун достав академічну премію. У 1877-1878 роках вун продолжав своє ошколовання у Будапештському Художественному Институті, котрый пузнійше был реорганизованный у Мадярську Художественну Академію. У 1878-1882 роках вертаться и учиться у Віденській Академіи. Пузнійше Імре Ревес робить у художественнуй майстерській-студии своего знаменитого земляка Мигая Мункачі. За картину





„Корчма” Імре Ревес дустав премію ім. М. Мункачі у сумі 6000 франкув. У 1887 році вун закончив свою монументальну картину „Пётёвфі серед народа”, котру купив Лондонський Художественный Музей. На протяженію 1903-1921 рокув Імре Ревес був професором Мадярської Академіи Искусств. Там його учениками были основатели подкарпатської школы живописа А. Ерделі, Й. Бокшай, Е. Грабовський. Из 1921 рока І. Ревес робив у Севлюші. Єдночасно був руководителём художницької колонії у Кечкемейті аж до 1932 рока. Айбо и пуслі выхода на пензію, до 1939 рока постоянно приїзжав у Кечкемейт, уже як участник пленера. Через Кечкемейт у разні роки пройшли практично усі извістні подкарпатські майстри пензлика.

У своїх творчеських роботах Імре Ревес бульшов частью любив отображати каждоденное

житя. Вун любив драматичні сюжеты: „Скандал у корчмі”, „Имням закона” и др. За картину на сию тематику „Дезертир” (1887 р.) вун достав бронзову медаль на Парижській выставці 1889 рока. Сия картина находится у Карпатському Художественному Музею. Историчні картины Імре Ревеса посвячені, у бульшости, майвызначному событію мадярської исторії - національнуй революції 1848-1849 рокув, а у основном, особи Шандора Петёвфі, до котрої Імре Ревес постоянно вертався. Майзнамыми, кромі вышезгаданой „Петёвфі серед народа”, є „Петёвфі перед боем” (1896), „Петёвфі у таборі”.

Умер Імре Ревес у Севлюші (Виноградові) 13 септембра 1945 рока, де и похороненый.

Календарь памятных дат 2004
Переклала др. Маріанна Лявинец

Юлій Гаджега (псевдонім Ю. Русак) 130 рочья из дня рожденія

Юлій Гаджега - греко-католичеський церковный діятель, историк, педагог, політичеський діятель. Родився 16.01.1879 рока у селі Руськое Поле, на Мараморошчині.

У 1888-1898 роках учився у гимназії у Ужгороді, у 1897 році у духовній семінарії у Естергомі и при університеті у Будапешті (1898-1900), у Віденському університеті (1901-1904), де дустав титул доктора теології у 1906 році. Рукоположений у 1902 році, служив священником у Шатораль-уйгелі (1904-1907). У 1907 році був назначений профессором духовної семінарії у Ужгороді, из 1910-1933 рокув був її проректором.

Из розпадом Австро-Мадярщины, восени 1918 рока активно включився у політичне житя края, выступав за прикапчованя Подкарпатської Руси ид Чехословакіи. Пусля прикапчованя назначений членом Директорії, отвітственным за церковні діла, редактором новинки „Карпатъ”. Принимав активное участіє у роботі „Общества им. А. Духновича”, був членом його президіума, председателём літературно-научної секції. Автор шора робут по исторії церкви („Статья по вопросам православия, народности и католичества”, 1921, „Два исторических вопроса”, 1928, „История Общества св. Василия Великого”, 1925). Под псевдонімом Ю. Русак издав „Очерки культурной истории Подкарпатской Руси”, „Воспоминания”, 1938, зберьку

розказув, у тому числі „Прогулки”, 1941. У кунци 30-х рокув був арестованный по обвиненію у нарушеніи церковной моралі, лишений сана священника.

Послі анексії Подкарпатської Руси Совіцьким Союзом, був арестованный, обвиненный у „антисоветской деятельности в прошлом”, умер у тюрмі НКВД у Лембергові у 1947 році.

Дай Всевышний Бог, чтобы мои строки послужили читателям на пользу...

У 1936 році др. Ю. Гаджега издав свою велику роботу „Жизнеописание св. Иоанна Златоуста” и разборъ его трудовъ”. Епіграфом сьой работы послужило изреченіє И. Златоуста: „Tene spiritualia et teuene saecularia” (Придерживайся духовныхъ дѣлъ и пренебрегай временными).

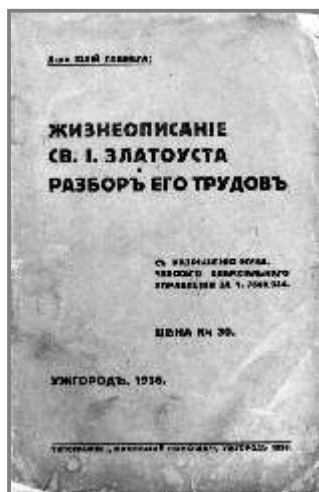
У предисловіи автор писал: „...По поводу 1500-летней годовщины св. Иоанна Златоуста у 1907 г. По всему католическому миру происходили большие торжества. ... В одной тетради, изданной по случаю тех юбилейных торжеств читаем: „В нем, кого прозвали Христианским Демосфеном, не знаем, чему больше удивляться: громадности ли его учености, его остроумию и ораторской плодотворности, или его великой святости, вольности и величине его ревности, его неустрашимости при встрече с опасностями, в защите прав правды и справедливости”.





Человек святой жизни, настоящий философ и в превосходстве своих мыслей и чувств дошедший до поэзии, а также, не в последней степени, великий учитель Христовой правды и, как таковой, является настоящим звеном между западной и восточной церквями.

Живость его слова побудила меня описать его жизнь и разобрань его ораторское завещание его гомиліи и речи.



речь св. Иоанна Златоуста.

Сия велика фундаментальна работа состоит из 18 глав, у котрі входят Жизнеописание св. Иоанна Златоуста, выдержки из його писем, иконография, липсанология (история мощей св. Златоуста), св. Иоанн Златоуст в литературе и други.

Она має великое значеня діла нас, бо є широков и повнов розробков великого пастыря.

Др. Маріанна Лявинец

Телевізійній програмі Рондо 15 років!

15 років тому у януарі у Мадярській Централній Телевізії первый раз прозвучав сигнал меншиновой программы Рондо. То був дуже знамый день, бо у Мадярщині уже 15 років спередишшла трансляція меншиновых программ, айбо лем „великих” меншин (німецьких, словацьких, сербських, горватських, словенських, румунських, циганських). Того рока они одмічали 30-ти ручный юбілей.

У 1994 році редакція меншиновых телепрограмм дораховала подключить до работы у медії и малі меншины: армянську, болгарську, гречеську, польську, русинську, украинську. Программу назвали Рондо вуд французького слова *rondeau*, што означає круг, авадь двигання по кругу. Так, каждый місяць, 6 меншин „по кругу” указувуть свої майвызначні культурні события. Программа звучить на 7 языках, у тому числі и на мадярському. У состав русинської секції входят дві ведучі программы Валерія Мориляк и Ева Адам, и режисерка-редакторка Маріанна А.Лявинец. Коло каждомісячної майже єдногодинної программы, котра транслюєся у кунці місяця, є ищи и Тематичное Рондо, котрое выходит у ефір у началі

місяця. Тематичні передачі в основном робляться в формі документального авадь портретного фільма. Діла таких фільмів каждый другый рук проводяться межинародні етнічні кінофестивалі. У 2005 році межи фільмами, котрі выбрали на конкурс, демонструвалися два фільми на русинську тему: „Кеті, дівчак часу” (режисерка Жужа Антал) и „Світ художника Атаназы Фединця, Фруція” (режисерка Маріанна А.Лявинец). У прошлому році фільм на русинську тему не лем пройшов конкурс, ай заняв третєє місто. То був фільм про Візантійський Мужський Хор имени Сятого Єфрема „Арфы Сятого Духа” (режисерка Маріанна А.Лявинец).

Программы транслюються за слідуючим графіком:

Рондо: каждый пуслідній четвер місяця: MTV 1 у 13.35 – 14.35 (повтор у слідуючий понеділок MTV 2 у 10.10 – 11.10)

Тематичное Рондо каждый первый четвер місяця MTV 1 у 13.35 – 14.35 (повтор у слідуючий понеділок MTV 2 у 10.10 – 11.10)

Старі программы мож побзєрати по інтернету www.mtv.hu/videotar.rondó.

Редакція

Честовані читателі!

Май повну інформацію про життя русинів мадярщини можете дустати на нашуй Интернет страниці www.rusyn.hu



„Карпатороссы”, „русини-українці” вадь просто „русины”



Димитрій Поп

Часть II.

Правда, у 8-9 вв. уже лем самі словянські племена хосновали межи собов сисі назвы, а сусіды называли їх єднов общов назвов – „руські – *игус*”, што майже на 90% виводиться из угро-фінської назвы варязько-вікінгських дружин „*RUOTSI*”, скорочено „*RUSI*”, т.є. „білоголові, блондины”. Трансформація назвы карпатських словян сталася тоже приблизно у 8 в., коли з історичної арени сходять наші предки Білі Хорваты, державнос формованя котрых обхвотало сіверні и частично южні береги Карпат. Зато коли в Тисо-Дунайськѹв низині у 9 в. появлявуться племена угрѹв, они вже не стрічавуть назвы „Білі Хорваты”, хотя мадари ищи застали в Карпатськѹм регіоні Білых Хорватѹв, як застали на Дунайськѹв рѹніні паннонських словян. Не знавуть назвы „Білі Хорваты” ани мадарські переказы, ани пѹзніші мадарські хроніки.

Про Білых Хорватѹв и паннонських словян споминать у своїх історичных трудах и Ніколай Бескід, но не дуже акцентує на них свѹй позѹр, зато и не задаєся вопросом, як словяни стали называтися русами, а їх Отчизна – Русь. Доста детально про появу назвы „русы”, „русини”, „Русь” говорить професор Иван Поп у свойѹв роботі про Білых Хорватѹв (на жаль, ищи не изданѹв). Вѹн пише: „Коли мадарські племена перекочовали из Волги, де лишили своих сородичѹв чувашѹв, мордву, марійцѹв и других угро-фінѹв, на юг и усілися межи Доном и Дністром, они вступили у прямий контакт из своима „сусідами”: на сівері из восточнословянськими племенами полянами, древлянами, тіверцями; на югу из другими вандрѹвниками, тюрко-татарськими народами. Айбо ищи до перехода у межірчя Дона и Дністра, у Приазовья, мадари устигли побывати за ріков Урал, у типирѹшньѹм Казахстані. Легенды казахѹв знавуть їх як злых ловасѹв – „джунгарѹв”. По собі они лишили и географічну назву – Джунгарські Ворота межи южным Уралом и Сибірьов. Из сього ушиткого виходить, ош мадари знали из тюрко-язычними народами и даже перебрани уд них слова и понятія, иппен так, як пѹзніше они перебрани їх и уд словян. У Етелкізі, у причорноморських степах, де мадари изоперлися потому, як їх из Приазовья угнали печеніги, они ся изась познакомили из тюрко-язычними племенами, котрых они звідали за

тот народ, што жив на сівер уд них (за словян києвських). И чули в отвѹт: „урус” вадь „оурус” (и типир ищи у вшитких тюрко-татарських народѹв Росії – од казанських татарѹв на сівері до киргизѹв на югу – руські суть – „урус”, „оурус”). Так што діла прийшлых мадарѹв уже до їх перехода в Тисо-Дунайську низину усі восточні словяни были „урус”, „оурус”.

Коли мадари перейшли Карпаты, они изась стрітили словян, бисіда котрых была подобна до бисіды словян восточных, бо у тот час ищи была дуже силна общесловянська языкова общность. Зато мадари уже и не удумовали діла карпатських словян нову назву, ай дали їм таку, яку знали, коли сиділи из своима шатрами коло Києва. Мадари увіділи словян подкарпатських, учули, як они говорят, та й стали казати за них – „орос”, „оросок”. Утсіль уже походить и назва „Русь” – там, де живут „Русы” – „Орос”.

Ищи скорше од мадарѹв знав за екзистенцію Білых Хорватѹв коло сіверных берегѹв Карпат и англійський король Алфред (849-900). Детально описує державу Білых Хорватѹв и візантійський імператор и історик 10 в. Константин У11 Багрянородный, котрого часто цитує и Ніколай Бескід. Спминавуть за Білых Хорватѹв и арабські мадрѹвники, торговці и діпломаты того часу – Масуді, Ібн Руст, Ал Бекрі, Гардісі и др. Спминать Білых Хорватѹв и києвський літописець Нестор. Но майінтереснов и ціннов діла нас є інформація жидѹсько-арабського діпломата 10 в. Ібрагіма ібн Якуба, котрий свою діпломатичну місію выконовов у Центральнѹв Европі. В єдному з докладѹв своему шейху Ібрагім ібн Якуб пише: „Типир словяни мавуть читырѹх корольѹв: короля болгар, короля Праги, Чихії и Кракова Боуслава (Болеслава), короля сівера (Польщі – авт.) Мешка и князя полабських словян Нагуна. Держава чиського короля Боуслава (Болеслава) тягнєся од Праги аж до Кракова довжинов у три дны путе и граничить по ушиткѹв довжині (на восточі – авт.) из державов туркѹв (мадарѹв – авт.). Вариш Прага правлений из каміня на малтері и є майбѹлшым торговым центром сього края. Из вариша Кракова приходять до Праги из своима виробами **русы** (русини – авт.) и **словяни**...” Послідньое речєня из сього доклада є діла нас майінтересным. Професор Иван Поп прокоментовов його так: „Жидѹсько-арабський діпломат Ібрагім ібн Якуб доповідов шейху лем за тото, што відѹв, чув и був того живым свідком, бо знав, ош за неправдиву інформацію годен дорого заплатити. Зато його слова про русѹв и



слов'ян приймавуться на віру без похибы. А сесе значить, ош уже у 10 в. наш народ не то, што бы ся одмежовов од слов'ян, но уділився з-помежи слов'янської масы, говорячи научным языком, ідентифіковов себе русинським народом". Соглашавучися из арабським дипломатом 10-го в., мы не умаляеєм цінности трудів Ніколая Бескіда, не осуждаєм його за свою точку зору, ош „...карпатороссы оторвались от общего русского корня", бо рахуєм, ош каждый має право на власну думку. Но што інтересно: твердый русофіл, Ніколай Бескід за ідею передової слов'янської інтелігенції середини 19 в. про консолідацію, авадь даже обєдиненіє ушитких слов'ян довкола майвеликої і силної слов'янської державы Росії, т.є за панславизм говорить доста скептично: „Чтобы достаточно оценить самую идею панславизма, - каже вўн, - необходимо помнить, что происхождение ея столь же старо, какъ и самое славянство. Попытки политического обєдиненія славян существовали издавна, и при этом Русь именно воплощала въ себя роль такого обєдинителя. Древнейшая попытка потерпѣла крахъ вслѣдствіе того, что часть славянства, въ силу историческихъ событий, отвернулась отъ кириллицы, а вмѣстѣ съ тѣмъ порвала и съ культурно-національнымъ движеніємъ, связаннымъ съ нимъ...

Конечно, и в этомъ случаѣ мечта могла осуществиться только при активномъ участіи Руси, какъ составляющей державно организованное большинство славянства. Такимъ образомъ панславизмъ пріобреталъ характер панрусизма..." У сих словах якраз і проскакує негативное отношеніє Ніколая Бескіда до панславизма, центром якого мала быти Росія. Но у другім місті Ніколай Бескід уже оправдує Росію за то, ош она не пудпоровала ідею панславизма, коли говорить: "Официальная Русь отлично видѣла, что вопреки центростремительному движенію, каждое славянское племя въ силу историческихъ причинъ имѣло свои особенности, идущія уже не отъ единого славянского корня...Ввиду этого Русь не видѣла и того базиса, на которомъ можно было-бы начать обєдинительное движеніе..." Сисі слова указувуть на то, ош Ніколай Бескід правильно розумів історичні процеси, што были характерні діла ушитких слов'ян. З другого боку, говорячи, ош „карпатороссы (русины – авт.) оторвались отъ общего русского корня", Ніколай Бескід ставить наше слов'яно-русинське племя ги бы поза слов'ян. Но правильно казов єден чилияник, ош жити в обществі и быти свободным од общества не мож, т.є кідь русины уже в далекі історичні часы были составнов частьов слов'янського общества, то они мали розвиватися по тых законах, по яких розвивалися усі слов'яни. Именно по тўв причині, што „каждое славянское племя въ силу историческихъ причинъ имѣло свои особенности", и сформо-

валися окремішні слов'янські народы из своїма языками, обычаями, из своим менталітетом уцілові. Русины мусіли твердо придіржоватися сих законів общественного розвитку, бо иншак были бы легко асимільовані в мадярськўв среді, так як уже од начала 10 в. мадярські королі помалы присоединяли низинну часть подкарпаторусинського краю до свого королевства. Правда, гўрська часть краю, Вирьховина, котра была уккрыта майже непроходимыма хашами, з неосвоєныма переходами, рідко заселена, аж до начала 13 в. была „terra indagines", „територійов межи границями" трьох держав: Мадярського и Польського королевств и Киевської Руси, князям котрої и на гадці не было покораїти русинський край, бо они фізично не гонни бы были сесе учинити из-за тяжкопроходимых гор без пути.

А типир ищи раз вернімся до Ніколая Бескіда и його слўв, ош „карпатороссы оторвались от общего русского корня вслѣдствіе ослабленія Руси под влиянієм татарского нашествія". Но татары били руських князьўв у 13 в., коли уже ушитка Подкарпатська Русь была составнов частьов Мадярського королевства. У сись час подкарпатські русины, вадь угорські русины, як їх ищи в тот час называли, пуддіржовали з восточныма слов'янами лем спорадичні культурно-церковні контакты – історія знає нашого монаха Мойсея и його двох братўв, котрі в кўнци 10 – в началі 11 віку проповідовали християнство в Киевськўв Руси, де были названі Утринами (под сим именем они и увыйшли в історію). Мойсей пак цілі 20 рокўв проповідовов християнське ученіє в Польщи. Было тото в часы короля Болеслава Храброго (11 в.). Но простый русин, удрізаний од восточных слов'ян горами, позерав на Европу, жив по европейських законах, перенимав од Европы способ живота. Другое діло, ош у силу периферійности наш край у многих аспектах заопставов од своих западных сусідўв. Но така вже доля ушитких народўв, што живут на периферіи, бо домінантні нації, якими бы они демократичныма ни были, не хочуть ділитися з малыма народами ни владов, ни богатством (а даколи приписувуть їм ищи и своє имя). Исходячи из вышеукладеного, мы придіржуємєся точки зору, ош наш русинський край є контактов зонув межі западным и восточным слов'янським світом, а русины суть окремішньым слов'янським народом из своїов історійов, из своїов Отчизнов, из своим языком и обычаями. Зато на вопрос: „Карпатороссы, русини-українці ци просто русины?" отвіт годеи быти лем єден: **РУСИНЫ.**

*Димитрій Пон,
Ужгород*



Дашто про культурный жывыт и ошколованя русинув у Мадярщині.

Стаття опублікована у збірці "Rusínska kultúra a školstvo po roku 1989"
(Пряшовська універзіта)

Вступ

Согласно Европській языковуй Хартії, што призвана захищати и подпорововати регіональні языки, авадь языки меншин, што ся находять под угрозов исчезновенія и суть частёв культурної цінності Европы, у Мадярщині введені закони и міри подпоровання и сохраненія меншин.(1) Завто накулко тото мож, так як и в Европі, так и у Мадярщині державні органи снажують дати возможность меншинам сохраняти материнський язык, ошколованя на нёму, хоснованя його у масмедіях, у культурному жывоті. Окрем сёго, мати возможность хосновати материнський язык у адміністративных урядах, економічному и общественному жывоті державы. Европська Хартія направлена на сохраненіє культуры меншин и идентитету тых народув, што живут у Европі, а у данному разі у Мадярщині. По даным переписа населення Мадярщины, котрое было у 2001 році, по всюй Мадярщині русинами заголосилося 1098 людей, з них у Комловшці - 60, у Мучоні - 4. Специфіков мадярських русинув є то, ош позад исторических обставин у Мадярщині хоснують 3 діалекта: подкарпатсько-русинський, комловшський, мучонський. Сесе з єдного бока є проблемов, а з другого то є однов з великих цінностей мадярських русинув, бо таким богатством варіантів на одній території не може ся похвалити ни єдна держава, де живут русины.

Культурный жывыт

У послідні роки жывыт мадярських русинув став активно розвиватися по цілуй державі. Маєме ряд традиційных свят, релігійного, научного, култорогічного характера. Як правило, наші свята проходять за ініціативов и подпорованям самоуправленій Мадярщины. На културологічні програмы маєме державні и власні фінансы. У Мадярщині є три основных русинських культурных центра: Будапешт, Комловшка, Мучонь, айбо и другі міста, такі як: Маріаповч, Сентендре, Ніредьгаза, Вац, Асовд, Дёмрєв де фунгують русинські організації, суть тоже не маловажными. Каждый великий центр має русинську школу и русинський музей. У 2006 році в керетах памнятної конференції А.Годинки(2) музей русинської культуры быв открыт и у Будапешті. Уєдно з ним, мали сьме щастя открыти першу русинську бібліотеку у Мадярщині. З того часа у керетах Столичного Будапештського Самоуправленія у

2007 році открылася столична русинська бібліотека.

- **Програмы** Окрем традиційных програм каждый рук проводяться и тематичні научні конференції, и літературно-музыкальні вечоры. Майважными межы ними были: научі конференції, посвячені Е.Фенцику(3), проф. А.Фединцю(4) и Е.Балецькому(5), а межы літературно-музыкальными, вечера композиторов Д.Задора(6) и И.Мартона(7).

Каждый рук діла діточок проводяться конкурсы співанок, рисунка.

- **Вытварное искусство**

Русины Мадярщины мавут щастя каждый рук посіщати выставки русинських художников родины Манайло(8), родины Медвецьких,(9) о. Ласла Пушкаша(10), Атаназа Фединця (Фруція)(11) и других. До многих выставок, а особенно до юбілейных дат приурочено дакулко художніх албомув: албом А. Гринчишина (2005), „Атаназ Фединец. У горах моє серце”(2004), „Художники родины Манайло”(2006), „На честь 70-роччя из дня рождения русинського художника Атаназа Фединця”(2006), „Твори художника Манайло Івана”(2007).

Из 2007 рока художня секція русинської меншины дораховала проводити художествені пленеры у живописных містах Мадярщины. Первый пленер пройшов у Комловшці, а другой запланований у Пілішсенткересті. Окрем того, за ініціативов ВРМС(12) плануєся будовання деревляної греко-католицької церкви у Маріаповчі.

- **Музыка**

Діла мадярських русинув характерно, ош они з єдного бока сохраняють церковну и класичну русинську музыку, а з другого бока снажують мати и модерный фолклор.

Треба одмітити діяльність струнного квартета им. А.Годинки под упавленієм Т. Боніславського(13), котрый исполняє класичні мелодії русинських композиторов. Окрем того, майбулший вклад у возрожденіє церковної музики внес Т.Бубно(14), корый у 2005 році из Візантійським Мужським Хором имени Сятого Ефрема удав КД, на котрому они співають Сяту літургію Иоанна Златоуста, написану Иоанном Бокшаєм(15) у 1921 році(16). Пак у 2006 році они выдали ищи єден КД, де были позберані русинські церковні Руздвяні



колядки карпатського регіона(17). Зараз роблять над новим матеріалом, котрий они достали од наших братув-русинув из Воеводини. Хор регулярно їздить по Європі на шелиякі фестивалі, у: Словакію, Румунію, Польшу, Францію и на Подкарпатя и др.

4 роки тому назад при Обществі Русинської Культуры быв заново організований фолклорный ансамбль „Русины», котрый у 2008 році у Ніредьгазі на фестивалі етнічних меншин зайняв перше місце. Нововучасників сього ансамбля є Кедік Анна, котра здавна знама ги солістка. За послідні 2 роки, дякувучи підпорваню русинських самоуправленій Мадярщини, она уєдно из своєв сестров Магдалинов удала два КД “Карпатські співанки”(2006) и „Русинські колядки”(2007). Зараз робить над мадярсько-русинським КД співанок и КД діла діточок.

- Медія

Однов з майзнамых регулярных новинок, што ся выдає у Мадярщині є новинка „Русинський світ” (18), котра виходить уже 5 рокув, и „Русинський Календарь-Альманах”, корый виходить 8 рокув.

Окрем того у Мадярщині суть радіо и телевізійні передачі на русинському язюку. Радіопередача проходить каждый тыждень у второк у 13.00 – 13.30 на габах MR4, а телевізія – раз на місяць у послідний четвер на Централнуй Мадярськуй Телевізіі http://www.mtv.hu/Hlt220662205_u_Hlt220662205/videotar/?id=25897 У Будапешті каждый другый рік проводяться кінофестивалі. Два роки тому на фестивалі было презентовано два короткометражні фільми на русинську тематику. Сього рока пройшов V. Міжнародный Кінофестиваль Етнічних Меншин, де русины заняли III. місце документальным фільмом „Арфы Святого Духа», котрый показав діяльність Візантійського Мужського Хора імені Сятого Ефрема.

Из 2008 рока начав фунговати мадярський веб-бок www.rusyn.hu, де мож познакомитися из самими свіжими новинками.

Культурні організації и їх діяльність

Як извістно, у Мадярщині є меншинові самоуправленія: ВРМС, СРМС(19), самоуправле-

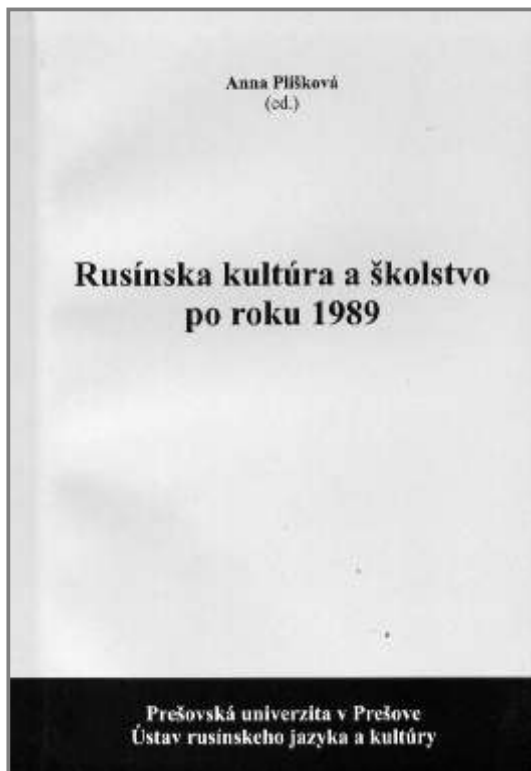
нія районув и регіонув. Їх фунгованя підпорує держава - Мадярщина. Окрем них у Мадярщині суть иши и цивільні організації: Обществ Русинської Інтелігенції ім. А.Годинки, Обществ Русинської Культуры, Обществ за Культуру Карпатського Регіона, котрі входять у Асоціацію Русинських Організацій Мадярщини (АРОМ)(20). Майголовна задача сих організацій – пропаганда русинської культури. Традиційнов рахуєся конференція пам'яті А.Годинки, котра ся

проводить у фебруарі уже 6 рук. ВРМС уєдно з Обществом Русинської Інтелігенції ім. А.Годинки каждый рік присуждає 6 премій ім. А.Годинки, за активное участіє у підпорванні сохрания русинської культури у Мадярщині. Слідуючов важнов культурнов програмов, котру підпоровує ВРМС, Обществ Русинської Культуры и Обществ за Культуру Карпатського Регіона - є Національное Сято День Русина, котрый ся проводить каждый рік 22 мая у разных регіонах Мадярщини (Комловшка, Мучонь, Пийч, Будапешт, Шарошпоток, Маріаповч). Каждорочно совмісно проводиться пам'ятна конференція Александра Духновича. Межи сими основними святами проводяться шелиякі иншакі: музикальні,

межнародні, научні конференції. 5 рокув тому назад був організований жунський клуб „Русиня», головнов задачов котрого є організація просвітительських вечорув, таких ги: „Історія русинського народного убрання», „Характерность русинських вишивок», „Сокташі под час Руздва, Великодня, Предсвяточный пуст», „Русинські стравы” и многі другі.

Публіцистика

Діла мадярського просвітительського живота характерным є видання книг, што ся тычуть нашого прошлого, переиздаються книги наших будителів. Дякувучи старанням Будапештської Універзіти (ELTE) и Ніредьгазської Вышшої Педагогічної Школы, у послідні роки выйшло много книжок, котрі мавають дуже великое значеніє у славістиці. Сесе такі книги, ги: Аттила Холлош “Жизнь и труды Ласло Чопея” (2004)(21), Антоній Годинка “Час гурше, ги вода...” (2005), Іштван Удварі “Зберька жерел про студії русинського писемства





III. Гіадор Стрипський, народописник, бібліограф, мовознавець, томовач” (2007)(22), „Няговские поучения”(2006), Эмил Балецкий “Литературное наследие”, Bibliotheca Baltoslavica Budapestiensis Эмил Балецкий “Избранные статьи” (2008) и многие другие. Кроме всего выдаются материалы конференций Антония Годинки “Изучения русинского языка у Мадярщины и за її гатарами” и памятной конференции Эмили Балецкого. Треба одмити и интерес мадярских ученых, которые штудуют нашу культуру и историю. Книжки, которые содержат историю русинского языка у Мадярщины, например “Egestas Subcarpathica” Йожефа Ботлика(23), и книжки Андраша Штумфа Бенедика, а особенно “Соседи добры и шельмаки. Русины, gens fidelissima”(24). Великую мадярско-русинскую историко-географическую издательскую работу Подкарпатского региона проводит Шандор Ковач у своих книжках про Верецкий перевал и про Мароморош(25).

Ошколованя дітей

Нині у Мадярщині ошколованя національних і етнічних меншин іде по системі мадярського просвіщення. У цьому розумінні воно має бути тождественним по содержанию, цілям і цінностям із мадярським загальноосвітнім системом і мусить дотримуватися основ ошколованя. Основною ціллю ошколованя є збереження і зміцнення ідентичності. Дуже важливим рахується вивчення краєзнавства, традицій, історії і мистецтва своєї культури, котре є частиною шкільної програми. Ціллю викладання мови меншин є те, щоб мадярськомовні учні могли засвоїти мову меншин при загальному навчанні на мадярському мові. У Міністерстві Ошколованя Мадярщини діла етнічних меншин виробили 2 типи (традиційний і розширений) програм по ошколованню дітей. Діла булиш меншин відкриті окремі школи, вони ся односять до розширеної програми. Так, як русинська меншина у Мадярщині є мала, так діла нас розроблена традиційна програма, в якій якої діти вивчають не тільки материнський мову, а й свою культуру, традиції. Своя програма складена з русинськими і мадярськими спеціалістами. Кожен з них ї доповнюють, перероблюють на основі ошколованя.

Говорити про навчання дітей у Мадярщині можна виходячи із позиції трьох діалектів, котрі „живуть” у Мадярщині. Діалект подкарпатсько-русинський, діалект жителів Комловшки, оснований на групі східно-слов'янських мов із слов'янськими і мадярськими словами, і діалект села Мучонь, котрий у основному схожий на діалект бачвано-сримських русинів. Завто навчання проводиться на місцях із збереженням особливостей русинського населення.

Комловшка

У 1994 році під керівництвом створеної Організації Русинів Мадярщини (ОРУМА) у Комловшці почалося факультативне навчання русинському мові, згодом після встановлення ВРМС, у Комловшці була організована перша недільна школа. Через 10 років організували інституцію - Русинський Культурний Центр Комловшки, у рамках якого по власній програмі вдалося почати регулярне навчання русинському мові місцевих дітей. Діла того зробили загальний русинський клас, де разом навчаються діти від 1 до 4 класу. Заняття проходять 4 години на тиждень. Так як у Мадярщині ще не є своїх підручників, азбуки, читанок по-русинськи, діла дітей Комловшки найкращими книжками ся виділи книжки з Пряшова, бо іменно той русинський мову є найближчим і до комловшського діалекту.

Крім того дуже важливим є те, що од того часу, як ся почало ошколовання дітей по-русинськи у школах, місцеві вчителі дотримували русинський мову (пісні, вірші, казки) почати вчити з віршів, щоб пак, пізніше, як вони будуть йти до школи вже мали б деякі основи русинського мови.

Дуже важлива програма Комловшки по краєзнавстві і збереженню традицій. Треба упевнити, що комловшчани дуже ся дотримують своїх традицій. Кожен святий (церковний, народний) проводиться по старим звичаям, у котрих діти, а й молодь села приймають активну участь.

Мучонь

Навчання русинського мови у Мучоні іде з 1995 року. Мучонь є колишнім поселенням, де Комловшка (3 500 людей). Айбо туди менше збережено русинський мову. Завто, щоб змінити цю ситуацію і заблокувати вимирання материнського мови у Мучоні, відкрили у школі навчання русинського мови по 2 години на тиждень. Так, як мучонський діалект у основному схожий на воєводинський варіант русинського мови, завто природно є, що мучонські школярі навчаються на уроках із підручників, виданих у Воєводині.

Так як у Комловшці, і туди функціонує програма по краєзнавстві і збереженню традицій.

Будапешт та інші регіони

У Будапешті і у інших регіонах Мадярщини, діти вивчають подкарпатський варіант русинського мови. З 2002 року при районних і регіональних самоуправліннях проводяться недільні школи-студії діла дітей. Заняття проводяться раз на тиждень по 2 години. То, в основному граматики, читання, краєзнавство, рукоділля, пісні а й танці. Навчання проводиться по книжкам з Подкарпаття. Між сими недільними школами-студіями май-



ліпша робота проводиться у VI. районі Будапешта і у Демрєві. Діти цих студій готують програми на різні свята.

Майголовнов нашав задачов у Мадярщині є оновлення кодифікації русинського языка, до котрої приступили сьме у сьму році.

Мгр. Маріанна А. Лявинец

1. Европська Харта на варіант русинського языка, што ся хоснує у Мадярщині (у русинській пресі) , была переведена у 2007 році.

2. Антоній Годинка (1864 – 1946) – академік Мадярської Академії Наук, ректор Пийчські Універзити, председатель Подкарпатського Общества Наук. В його рукописном наслідстві убстали ся и лексикографічні и етнографічні работы, котрі и дотипирь не стратили цінність: „Глаголиця”, „Пісні наших предков”, „Утцюзнина, газдувство и прошлость южно-карпатських Русинув”.

3. Евгений Фенчик – знамый прозаик, ученый славист, поет, просвітитель, редактор духовно-літературного журналу „Листок”, автор учебникув діла русинських дітей и сборника церковных проповідей.

4. Др.проф. Александр Фединец – хирург, знамый ученый. Руководив кафедрами хирургії Ужгородської Універзити, написав понад 100 научных работ. У світі знавуть єго як изгядователя проблемы зоба.

5. Емельян Балецький – філолог-славист, поет. Завідуючий кафедрами руської філології Будапештської Універзити. Соавтор первого учебника старо-славянського языка діла мадяров, автор многочисленных лінгвістичных статей, изгядователь Комловшського діалекта.

6. Дезидерій Задор – знамый композитор, педагог, музыкант. Быв первым директором Ужгородського музучилища, а з 1974 рока професором Лембергської Консерваторії. Головнов тематиков єго музики были мелодії Подкарпатя.

7. Иштван (Стефан) Мартон – знамый композитор, педагог, музыкант. По собі лишив 400 оригінальных музыкальных произведений. Майзнаті його обробки русинських, мадярських, словацьких народных співанок.

8. Династія Манайло – Федор Манайло (1910 – 1978), його сын Иван Манайло, и внук Андрій Манайло. Знамі русинські художники. Федор Манайло – Народный художник Украйины, один из основателей Подкарпатської Школы Живописи, нині призвану у світі искусства. Иван и Андрій живуть у Мадярщині, беруть активну участь русинському животі.

9. Родина Медвецьких – Николай Медвецький (1930 – 2007) його жона Едіта Медвецька и їх дочка Агнеса Медвецька – знамі русинські художники. Николай Медвецький – художник-монументаліст, член союза Художникув Украйини, заслуженый діятель искусства. Майзнамі його картини на верховинську тему, то галерея портретув русинув. Монументальні мозаїки и витражі мож увідіти на стросеніях Петербурга, Києва, Евпаторії, Ровно, Красноперекопська, Ужгорода, Мукачева, Чопа, Петрова, Будапешта, Відня.

10. о. Ласло Пушкеш – греко-католицький священник, художник. Автор книги “Жизнь епископа Мукачевской Греко-католической епархии мученика Теодора Ромжи (1911 – 1947)”. Майзнамі єго роботи – ікони, єго мозаїки “Capella Communio Sanctorum” мож увідіти у церкви у Cracovia Jagiewniki.

11. Атаназ Фединец – знамый русинський художник, фотограф, рентгенолог. Признаний майстер живописи, лауреат престижний дипломов и премій, член Союза Художникув Мадярщины, активный член русинської общины Мадярщины.

12. ВРМС – Вседержавне Русинське Меншинове Самоуправління.

13. Тібор Боніславський – музыкант, скрипач, преподаватель. Автор монографій про Д.Задора, І.Мартона. Составив монографію про розвитіє музыкальної жизни на Подкарпатію.

14. Томаш Бубно – педагог, диригент, основатель Візантійського Мужського Хору ім. Сятого Ефрема. Исследователь церковної католицької музики візантійського ритуала на території исторической Мадярщины.

15. Иоанн Бокшай (1874 – 1940) - греко-католицький священник, композитор, диригент, депутат Мадярського Парламента. Скомпонував шість Літургій. При своєю сященницькуй и музыкальной діяльності, вун мав тверді русинські політичеські убіждєня., був членом Русинської Національної Ради, де из своїми колегами-депутатами поддерживав стремлєня русинув до автономії, у составі Мадярщины.

16. János Boksaj (Joann Boksaj) Aranyszájú Szent János Liturgiája férfikar / Liturgy of St. John Chrysostom for Male Choir (1921), HUNGAROTON RECORDS LTD. 2005.

17. Szent Efrém Férfikar / Saint Ephraim Male Choir BYZANTINE SPIRIT, Orpheia 2006.

18. Новинку мож прочитати на <http://www.ruszinvilag.hu>.

19. СРМС – Столичне Русинське Меншинове Самоуправління.

20. У Мадярщині суть и другі цивільні опранізації, айбо їх діяльність малоизвісна.

21. Ласло Чопей (1856 – 1934) – філолог. Написав, составил много учебникув на подкарпатському русинському языку, адаптовав и перевів на русинський язык много учебникув. Склад русинський словарь - „Русько-мадярський словарь” 1878 р., автор статі „Венгерские слова в русинском языке”.

22. Гіадор Стрипський (1875 – 1946) – научный и літературный діятель. Автор многочисленных публікацій: народописных работ, лінгвістичных работ, бібліографій. Историк, літератор, етнограф, новинарь и товмач.

23. Botlik József „Egestas Subcarpathica. Adalékok az Északkeleti – Felvidék és Kárpátalja XIX – XX sz. történetéhez” Budapest, 2000. Книга про исторію южно-восточні народы Карпатського реґіону.

24. Книга была переведена на русинський язык Igorëm Kerčov у 2001 році. Ориґінальна назва: S.Benedek András „Jó szomszédok, rossz szomszédok- A ruszinok, gens fidelissima”

25. Kovács Sándor „Verecke” (Budapest, 2006), Kovács

Sándor „Máramarosi bércек között” (Budapest, 2007)



СВІТОВИЙ КОНГРЕС РУСИНІВ WORLD CONGRESS OF RUSYNS

Svetový kongres Rusínov, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, Slovak Republic
Tel.: 00421 51 7725629, e-mail: rusyn@stonline.sk

Резолюція

зо засідання Світової ради Русинів, Будапешт, 13. 12. 2008

1. Далі платити унесення написати писма од Світової ради Русинів (СРР) і од членських організацій Світового конгресу Русинів (СКР) до румунських амбасад у країнах, де суть членські організації СКР, і жадати висвітлення – чом дотепер (од 9. СКР, 21. – 24. юна 2007 у Мараморош-Сігеї в Румунії) не є поміщена на будові Містського уряду (бывшого суду) того міста памятна табла жертвам мараморош-сігетських процесів у роках 1913 – 1914. Пропозицію тексту про членів СРР пригостують П. Р. Магочій і А. Зозуляк.

Термін: до 13. фебруара 2009

Одповідний: **каждый член СРР**

2. Установити День Русинів у вшитких країнах, де суть членські організації СКР, як то є в Сербії і Мадьярську. Тоты даты послати выконному секретарёви СРР.

Термін: до 13. фебруара 2009

Одповідны: **окремы члены СРР**

3. В Белеграді в рамках 10. Світового конгресу Русинів будуть гостями влади Сербії посланці народных парламентів і Европского парламенту з тых країн, одкы суть членські організації СКР, зато треба наголосити їх мена, призви́ска і адресы выконному секретарёви СРР.

Термін: до 1. апріля 2009

Одповідный: **каждый член СРР**

4. Наголосити выконному секретарёви і підпредседови СРР мена і призви́ска делегатів і гостів 10. конгресового засідання СКР 4. – 7. юна 2009 у Руськім Керестурі і Петровцях. З каждой членской країны може іти на конгрес 10 делегатів і 5 гостів. Окрем того, председа СРР матъ право позвати особно 10 своїх гостів. На Світовий форум русиньской молодежи в рамках конгресу із каждой членской країны може прийти по 5 делегатів.

Термін: до 30. апріля 2009

Одповідный: **каждый член СРР**

5. Было вирішено, же од 1. до 10. юла 2009 буде Табор русиньских дітей у віці од 12 до 15 років у Ганчаві. З каждой членской організації СКР може іти по 9 дітей і една доросла особа як дорповод. Мена, призви́ска і числа паспортів треба наголосити выконному секретарёви СРР.

Термін: до 15. мая 2009

Одповідный: **каждый член СРР**

6. Послідні політичны дії на Підкарпатю были

предметом многих дискусій. Миколу Бобинця позвали як гостя за послідній округлий стіл організований владов України в Києві. Він був єдиним представителём закарпатської неурядной організації, котрый взяв участь в дискусії. Было вирішено, же Світова рада Русинів мусить дати пропозицію владі Україні, жебы внесла до списку національностей про наслідуюче списованя жительство (2010 – 2011) національність „карпаторусины“, а тыж, жебы міжнародны позорователі были притомны на Закарпатю почас списованя жительство.

Одповідны: **П. Р. Магочій, Ю. Фіртач**

7. Было вирішено, же Світова рада Русинів дасти пропозицію 10. Світовому конгресу Русинів зволити нового представителя СКР за Україну. Причинов того є факт, же „Сойм подкарпатських русинов“ выголосив ся як політична організація („національним парламентом“), што є протів Становам Світового конгресу Русинів, зєдиняти сполоченсько-культурны (а не політичны) організації карпатських Русинів різних країн. Таким способом, Сойм і ёго представитель Михайло Алмашій самы ся дискваліфіковали з членства у Світовім конгресі Русинів і Світовій раді Русинів. Світова рада Русинів вирішыла, жебы будучім представителём СКР за Україну стала новостворена асоціація двох або трьох організацій. В сучаснім тоту асоціацію представує М. Бобинець (председа єдної із організацій, котры суть в складі Сойму) і який буде притомным як позорователь (без права голосованя) на засіданнях Світової ради Русинів до 10. Світового конгресу Русинів.

Одповідны: **вшиткы члены СРР**

8. Беручі до увагы формованя новой організації Русинів у Чеській републіці, є треба обговорити, хто в будучности буде представляти тоту країну у Світовім конгресі Русинів: теперішня організація (Společnost přátel Podkarpatských Rusínů), або нова (Klub Rusynův), або асоціація дакількох організацій?

Одповідны: **А. Пілатова, Д. Папуга, В. Противняк**

9. Представитель Русиньской оброды на Словеньску (РОС) В. Противняк предложыв устно і писмовый выпис із унесенія засідання Выконного wyboru РОС із 11. 12. 2008 у Пряшові, де ся в унесенію 42/08 пише тото: „Членове ВВ РОС ся узнесли,



же черяня членства РОС із САРО кажды два roky у СРР не акцептують з причины:

а) зато, же было міцне порушїня Станов СРР (позн.: такы не екзистують), де было змінене узнесїня із засіданя СКР, де было схвалене членство РОС в СКР і зложїня делегації за Словенско, б) з почеряным Узнесінєм членове ВВ РОС не суть згодны.“

Председа Світової рады Русинів мусить ся стрітити з председами і челныма представителями обох організацій, котры заступають Словакію (РОС) і Словенська асоціація русиньскых організацій, абы уточнити тот вопрос.

Термін: до 17. децембра 2008

Одповідный: **П. Р. Магочій**

10. Далє зіставать в платности резолюція, жебы ся створёвали секції молодых у членьскых організаціях СКР, котры бы набєрали скусености од старшых а поступно могли самостатно робити. Самособов, кідь о то представителі русиньской молодежи в окремых країнах проявлять інтерес.

Термін: **сталый**

Одповідный: **каждый член СРР**

11. Далє платить то, же каждая членьска країна СКР

Representation in / Заступлїня:

Canada, Croatia, Czech Republic, Hungary, Poland, Romania, Serbia, Slovakia, Ukraine, United States of America

бы мала предложити план акцій і діяльства перед списованєм жытельства в окремых країнах в році 2010–2011.

Термін: до 13. фебруара 2009

Одповідный: **каждый член СРР**

12. Постарати ся о то, жебы міджі тыма, што в регіонах, де жыють Русины, были комісарями списованя главно Русины.

Термін: до списованя жытельства в окремых країнах

Одповідный: **каждый член СРР**

13. Было вирішено, же найближше засіданя СРР буде в Пряшові (Словенско), а то в залі засіданя Інституту русиньского языка і культуры Пряшівской універзїты в Пряшові (500 м од готела Дукля) на Намістю легіонарїв ч. 3 од 9.30 до 12.00 год.. Од 19.00 год. вшыткы члены СРР зо своїма партнерками, партнерами, приятелями і родинов суть позваны на 1. Русиньскый світовый машкарный бал, котрый організує Світовый конгрес Русинів.

Термін: 13. фебруара 2009

Одповідны: **В. Противняк, А. Зозуляк**

Записав: **Александр 303УЛЯК**,
выконный секретарь СРР

Карпато-русиньскый научный центр давать на знамость,
же выголошує каждорічну



Премію Штефана Чепы
ім. Александра Духновіча
в области русиньской літературы



**Премія в сумі тисяч доларів буде дана за найліпшы творы
в поезії ці в прозі писаны по русиньскы, котры были надрукованы
за дотеперішній 5-річний період.**

Премія Чепы ім. Духновіча помагать хоснованю русиньского языка в творах, котры приносять визначный вклад до русиньской красной літературы. Премія є фінансована Штефаном Чепом з Торонта и выдавать ся Карпато-русиньскым научным центром.

Книгы красной літературы і поезії, надрукованы часі од 2004 по 2008 roky мають право на премію в 2009 році. Авторам або видавателям треба представити і предложити 3 екземпларі каждой книжки з коротков біографієв. 1 апреля 2009 року буде послідный день заслания вшыткых матеріалів.

Члены судейской комиссии 2009: Елейн Русинко (США), Мария Павловская (США), Валерій Купка (СР).

Адреса, де треба посылати книжки:

2 екземпларі: **Professor Elaine Rusinko, Department of Modern Languages and Linguistics, UMBC, Baltimore, MD 21250, USA (e-mail: rusinko@umbc.edu)**

1 екземплар: **Doc. PhDr. Valerij Kupka, Važecká 12, 080 05 Prešov, Slovakia**



Я Н У А Р



др. Иван Парканій

1.01.1896 - Родився **др. Иван Парканій** - русинський патріот, дипломат. Юридичське освітання дустав у Будапештській Універзиті ім.Пазманя, був міністром ЧСР и губернатором Подкарпатской Руси.

2.01.1919 - Родився **Василій Бурч** - педагог, адміністратор школьної системи, художник. Закончив Мукачовську учительську семінарію. Художник-пейзажист, послідователь подкарпатської школы живописи.

Василій
Сочка-Боржавин

3.01.1922 - Родився **Василій Сочка-Боржавин** - историк літератури, поет, публіцист, педагог. Філологічні науки и славістику штудовав у Будапештській и Ужгородській універзитах. Довгі роки проробив у школах Тячовського, Мукачовського и Береговського окресув. Літературний псевдонім - Боржавин, вун выбрав про себе иши гімназістом, у честь свого нянька — духновичовця, русинський род котрого, происходив из селянської родини у Боржавській долині. Вун є автором 11 книг. У досовітський період поет печатав свої твори у новинках: „Русское Слово“, „Карпато-русский Голос“, и зберьках „12 угро-русских поэтов“, у „Литературном альманаше 1943“ и др. Днесь, у часы русинського ренесанса ёго очерки, стихи были опубліковані у новинках: „Новини Закарпаття“, „Единство-плюс“ (Подкарпатя/ Украина); у журналі „Русин“ и новинці „Народны новинки“ (Пряшово/Словакія); у новинці „Русинський світ“, русинському „Календарі-Адманасі“ (Будапешт/Мадярщина); у

часописах Полщі, Сербії. У році 2006 вийшла ёго зберька „Любимый край“ (стихи и проза). У році 2008 увідила світ ёго зберька публикацій „Коло колыскы патріотичного ренесанса“, котра має дві части, перва має назву „Мы потомки предков давных“, друга „Под задумчивыми Бескидами“.



Василій Бурч

4.01.1952 - Умер **Іван Гендер-Суходольський** - писатель, педагог и сосполный діятель. 25 рокув учителёвав у Учителській семінарії у Пряшові, був во главі Общества учителей Пряшовщины и редактором часопису Русская Школа.



6.01.1880 - Родився **Василій Анталовський** - педагог,

школьний адміністратор, общественно-політичеський діятель. Принимав активное участіє у роботі “Общества им. А. Духновича”, притігав учителей у ёго роботу. Возглавив музейный совет Археологического музея им. Тивадора Легоцького у Мукачові.

6.01.1895 - У Будапешті образовалася греко-католическа община.

8.01.1905 - греко-католики достали церкву и парохію на Ровжак тере /раньше Сегиньгаз тер/. Первым парохом был отец Еміл Меллеш.

6.01.1907 - Родився у Руськом Керестурі **Юліан Надь** - писатель и новинарь.

8.01.1940 - Родився **Василь Турок-Гетеш** - знамый режисер театра им. А. Духновича у Пряшові, організатор и председа Русинської Оброды, председа Світової Ради Русинув, котру возглавляв 10 рокув.

11.01.1865 - Родився **Карел Кадлец** - чешський историк. Изглядовав исторію права славянських народов, у тому числі русинув послі включеня Подкарпатської Руси у состав Чехословакії. Написав перву роботу про її державный статус. Проректор Карловської універзити, генералный секретарь чешської Академіи Наук и Искусств (1920).

11.01.1978 - Умер **Антон Скиба** – хормейстер. Закончив Мукачовську учительську семінарію,



Василь Турок-Гетеш



Шандор Бонкало



Я Н У А Р

де пак робив преподавателем музики. Создал мужський хор “Метеор”.

13.01.1889 - Родився **Александр Ильницький** - священник, журналіст, ведучий діятель Мукачовської греко-католицької єпархії. Закончив духовну семінарію у Пряшіві, рукоположений у 1914 р. Робив священником у селах Ильниця, Великі Лучки. Быв членом верхньої палати Мадярського Парламента (1939 - 1944), председателем „Подкарпатського общества наук” (1942 - 1944). Послі смерті єпископа А.Стойки управляв Мукачовськов греко-католицьков єпархійов. Из приходом “совіцького режима” за отказ перейти у православіє був осуждений на 25 рокув заключения. Умер у Томську.



Антон Скиба

13.01.1900 - Умер **Петро Кузмяк** - педагог, поет, збератель предметув русинської народної творчости. Учився у Дебрецені. Плодотворну педагогичеську и культурно-просвітительську роботу проводив у Руському Керестурі.

14.01.1732 - Родився єпископ **Андрій Бачинський** - знамый общественный діятель, публіцист, доктор філософії. Реформатор духовного образования. Подпоровав публікації Іоанна Пастелія и Іоанкія Базиловича.

14.01.1938 - Родився **Золтан Медве** - знамый научник, историк, літературознаватель. У 1989р. заштитив кандидатську дисертацію по історії літератури. Преподаватель факультета славянської філології Пейчської Університету. Занимається вопросами русинського языка, русинської культури, літератури.



Йожеф Ботлик

Член общества А.Годинки. Їго роботи: „Petőfi a ruszin nép nyelvén”, „Az alföld poétája a zordon Kárpátokban”, „Hodinka Antal emlékkönyv” и др.

15.1.1887 - Родився **Др. Александер Бескид** - русинський адміністратор и культурно-общественный діятель, первый віце-губернатор Подкарпатської Руси (1938).

15.01.1949 - Родився **Йожеф Ботлик** - историк, публіцист, теолог. Автор работ по історії центральноєвропейських регіонув, котрі входили у состав Мадярського Королівства, у частности - Подкарпатської Руси.

15.01.1978 - Умер **Федор Манайло** - знамый художник, график и декоратор.

16.01.1879 - Родився **Юлій Гаджега** (псевдонім Юлій Русак) - греко-

католицький церковный діятель, историк, педагог, політик. Учився у гімназії у Ужгороді, у духовних семінаріях у Естергомі, и у університетах у Будапешті, Відні. Быв рукоположений у 1902 р. Из 1907 р. був назначений професором духовної семінарії у Ужгороді. Под псевдонімом Юлій Русак издав “Очерки культурной истории Подкарпатской Руси” (1927), “Воспоминания” (1938), зберьки розказув.

16.01.1907 - Родився у Дусині (Україна) **Юрій Августин Шерегій** - режисер и драматург

16.01.1942 - Родився **Иван Манайло** - художник. Закончив Київський Художественный Институт, робив преподавателем и довгий час директором Ужгородського училища декоративно-прикладного искусства. Основатель и

директор меморіального музею Федора Манайла. Живе у Мадярщині, член РМС Ваца.

17.01.1897 - Родився **Александер Хира** - греко-католицький діятель, педагог, єпископ подполної греко-католицької церкви. Учився у Ужгородській духовній семінарії, затым на теологичеському факультеті Будапештської університету. 6.08.1949 р. - за отказ перейти у православіє був осуждений на 25 рокув лагерей ГУЛАГа. У серпентрі 1956 р. був освобожденный и зачав тайну душпастирську роботу у рудному селі Вільхівцях. Тайно був духовным наставником подполної Мукачевської греко-католицької єпархії.



Золтан Медве



Иван Манайло



Павел Бедзир



Я Н У А Р



Юлій Ставровський-Попрадов

18.01.1850 - Родився **Юлій Ставровський-Попрадов** - талантливий поет, етнограф, філолог, літературний критик. Теологію студовав у Будапешті, будучи бібліотекарём літературного кружка. Їго називали класиком карпаторускої літератури.

19.01.1890 - Родився **Іван Русенко** - знатий поет и драматург Лемковини.

22.01.1880 - Родився **Шандор Бонкало** – професор, знамий етнограф, историк, філолог-славіст, педагог. Учився у Будапешті. Быв завідующим Кафедров русинського языка и літературы Будапештської Університи. Кафедра была открыта у октовбрі 1919 рока.

25.01.1932 - Родився у Руськом Керестурі протоирей-ставрофор **о. Іоаким Холошній** - протоирей Дюрдовський и декан Бачки.

26.01.1791 - Родився **Іоанн Чургович** - „Карпато-руський Плутарх”. Філософію студовав у Будапешті. Быв професором Ужгородської гімназії и учителської семінарії. Талантливий педагог. Май знама їго книга Чурговича „Церковні проповіді Іоанна Чурговича”. Зобрав велику бібліотеку.



о. Іоаким Холошній

26.01.1941 - У **Ужгороді** **основано** **Подкарпатське** **Общество** **Наук** - котрое занималося видавателством. Обществом было выдано много книг, учебников, журналув на русинському языку. Первым председов общества был А. Годинка.

26.01.1945 - Родився **Павел Роберт Магочі** - професор-академік, автор булше 600 монографій из исторії України и Подкарпатської Руси, знамий русинський ідеолог, організатор двигання русинув у цілому світі.

27.01.1741 - Родився **Іоан Пастелій** - историк, поет.

27.01.1926 - Родився **Павел Бедзир** - художник-графік. Закончив Ужгородське училище декоративно-прикладного искусства. Їго філософське кредо - духовное самоусовершенствованіє, отказ вуд “соцреалізма”. Уєдно из жонов, Е. Бедзир - Кремницьков, были у центрі ужгородської нової волни “шестидесятников”, создали неформальну авангардну групу. Создал серію графических філософських композицій - “Жизнь дерев”.



Іван Гарайда

29.01.1905 - Родився **Іван Гарайда** - знамий культурно-просвітительський діятель, ученый, русин-патріот. Учився у Сейкешфегирварі, Будапешті, Пейчі. У 1941 році став председов Подкарпатського Общества Наук. Выдав по русинськи булш ги 40 книг. Написав Граматику русинського языка /из 1941 рока офіціалный учебник діла русинських школ/.

30.01.1775 - Родився **Василій Кукольник** - знамий у Росії ученый и педагог русинського происхождения.

30.01.1932 - Родився **Іван Кривський** - доктор физико-математических наук, русинський сосполный діятель, був членом Федерації Національных Меншин у Европі (1992 - 2000), председов Сойма Подкарпатських Русинув.



Іоанн Чургович



Іоан Пастелій

Честовані читателі!

Слушайте передачу Русинського Радіо на габах 874 кГц
кождый вторник у 13.00-13.30 на програмі MR 4.

E-mail: rena@kossuth.radio.hu



Др. И. Прегун Руздвяні роздуми.....	стр. 2
Ян Калиняк, Любослав Калиняк Вінчованя.....	стр. 2
Илона Андрашко Руздво у Уйбуді	стр. 3
Мгр. Гавриїл Бескід Про Общество св. Василия Великого.....	стр. 4
Імре Ревес.....	стр. 5
Др. Маріанна Лявинец Юлій Гаджега.....	стр. 6
Телевізійнуй прграмі Рондо 15 рокув.....	стр. 7
Димитрій Поп „Карпатороссы”, „русини-українці” вадь просто „русини”	стр. 8
Мгр. Маріанна Лявинец Дашто про културный живот и ошколованя русинув у Мадярщині	стр. 10
Резолюція зо засідання Світової Ради Русинув. Будапешт.....	стр. 14
Памнятні дати.....	стр. 16

Kiadja
az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Felelős kiadó: Manajló András

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Ljavinyec Sztjepán - felelős szerkesztő;
Dr. Lyavinecz Marianna - szerkesztő;
Morilyák Valéria, Szilcer-Likovics Olga, Dr. Szabó János,
Szónoczky János Mihály, Csehily László;
Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár;
A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel.: (06-1) 468-2636
Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http:// www.ruszinvilag.hu
Nyomdai munkálatok: Atlantisz Reklám- és Nyomdaipari Kft.

Выдає:
Вседержавное Русинськое Меншиновое Самоуправление
Отвѣтственный редактор: Андрей Манайло

Члены редакции:
Др. Степан Лявинец - отвѣтственный редактор;
Др. Маріанна Лявинец - редактор;
Валерія Морильяк, Др. Янош Сабов, Ольга Сильцер-Ликович,
Янош Мігаль Соноцкі, Ласло Чегіль;
Ірина Скиба - секретарка;
Адрес редакции:
1147 Будапешт, улица Дярма 85/б.
Тел.: (06-1) 468-2636
Факс: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
lavinec@freemail.hu
http:// www.ruszinvilag.hu
При передрукови посылатися на “Русинський Світ”

ISSN: 1785-1149

Появленя новинки пудпоровали: Фондація Национальных та Етнічных Меншин Мадярицины,
Вседержавное Общество Русинської Интелігенції имени Антонія Годинки,
Фондація “За Русинув” и Общество Русинської Культуры.
A lap a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány,
Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület,
“Ruszinokért” Alapítvány és Ruszin Kulturális Egyesület
támogatásával jelenik meg 1000 példányban.
Egy példány eladási ára: 600 Ft.